

UTÓSZÓ

A Magyar Individuálpszichológiai Egyesület sikeresen pályázott a TÁMOP 6.1.2/AKMR/09/1 „Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok” témakörben. A pályázat lehetőséget adott, hogy az Egyesület bemutassa szakmai potenciálját, lehetőségeit a mentálhigiénés ellátás területén. Azon túl, hogy a pályázat kereteiben számos rászoruló gyermek kapott segítséget aktuális és hosszabb távon, az élethelyzetéből adódó nehézségei megoldásához, a hozzájuk tartozó szülők és nevelők szemléletét formálta, jelentős abból a szempontból is, hogy az érdeklődő szakemberek szélesebb körben ismerhették/ismerhetik meg egy pszichoterápiás módszerspecifikus egyesület szakmai munkáját.

A pszichoterápiás módszerek, az ezekre épülő szolgáltatások ingyenes elérhetősége, vagy megfelelő szervezeti keretekbe való foglalása igen alacsony fejlettségű Magyarországon, a rászorultak körének csak kis hányada képes elérni ezeket. Elterjedésüket nehezíti, hogy hagyományosan és még ma is „misztikus”, a művelt laikusok szintjén is kevésbé átlátható, gyakran irreális elvárásokat tükröző elképzelések veszik körül a lelki gyógyítás jelenségkörét. Ennek részben az az oka, hogy a hagyományos orvosláshoz képest más eszközöket, a kliens részéről más viszonyt tételez fel a „szóval való gyógyítás”. Másrészt a pszichoterápia hagyományosan a kétszemélyes kapcsolat, vagy egy terápiás kiscsoport „zárt kereteiben” folyik. A munka jellege feltételezi a belső védettséget, az ott megjelenő történések és tartalmak szakmai-etikai szempontból megkövetelik az intimitást, a szélesebb társadalmi nyilvánosságtól való elzárást. Mindezek a körülmények nehezítik a mentálhigiénés, pszichoterápiás ellátásokra vonatkozó reális elképzelések kialakulását, a pszichoterápiás módszerek integrálását a nevelés vagy a szociális ellátás különböző területein. A Magyar Individuálpszichológiai Egyesület a pályázati lehetőséggel együtt vállalt egy sajátos transzparenciát is, betekintést engedett a terápiás, mentálhigiénés munkájába azáltal, hogy egy hatásvizsgálat jellegű folyamatban leírta tapasztalatait és azt a szélesebb nyilvánosság elé tárta. (Az olvasó figyelmét fel kell hívni arra, hogy gyakorlott és neves pszichoterapeuták gyakran visszautasítják – különböző megfontolások mentén - azt, hogy kutatási jelleggel közvetlenül betekintsünk munkájukba.) A pszichoterápiás esetmunka leírása igen nehéz műfaj, hiszen írott szövegben kell átadni azt az élményt, amely két ember között vagy egy kiscsoportban jelenik meg kognitív és érzelmi szinten. A leírt szónak az információtartalma tízezerszer kisebb, mint a kimondott szóé. Minden esettanulmány, pszichoterápiás folyamat leírása egy olyan intellektuális kihívás, amely a tízezred részből próbál valamilyen reális képet közvetíteni. A mentálhigiénés kultúra fejlesztésében azonban mégsem mondhatunk le

arról, hogy különböző csatornákon közvetítsük annak jelentőségét. A MIPE szakembereinek szemlélete és a kötetben megjelenő szerzők munkája szükségszerűen változó megközelítésűek a jelenségek megragadásában, a módszertan megválasztásában, céljuk hatékony közvetítésében, annak sikerességében. Másképpen olvashatják ezeket a tanulmányokat a pszichoterápiás módszerekben tapasztalt és jártas szakemberek, és azok a pedagógiai és szociális területeket képviselők, akik munkájuk hatékonyságának növeléséhez segítségül és partnernek hívják a pszichoterápiában és mentálhigiéniében jártasakat, vállalva velük a kollaborációt. Másképpen azok, akik csak most kívánnak tájékozódni ezekben a témakörökben. Úgy vélem, hogy valamennyien találhatnak azonban olyan tartalmakat, amelyek érdekesek lehetnek, és segíthetnek különböző területeken a mentálhigiénié ügyének a továbbfejlesztésében.

Bátran mondhatjuk azt, hogy a mélylélektani irányzat képviselői közül Adler volt, aki leginkább felismerte, hogy a mélylélektan eszközei csak akkor lehetnek igazán hatékonyak, ha szorosabban kötődnek a társadalmi realitásokhoz. A közösségi ember megfogalmazásával, a nevelés, a pedagógia világához való fordulással szélesebb társadalmi szintéren terjesztette el a pszichoterápia lehetőségeit és értékeit. Meggyőződésünk szerint éppen ezért az individuálszichológia keretei a pszichoterápiás módszerek közül a leghatékonyabban integrálhatók a nevelés világához. Ehhez képest kevésbé került a pszichoterápiás gyakorlat és a pedagógia szemléletének fókuszába. A MIPE újrászerveződése utáni két évtizedben jelentős munkát végzett az individuálszichológia újraélesztésében, Adler szemléletének, módszereinek elterjesztésében a nevelés, a pedagógia területén. A különböző fejlesztő, nevelő és terápiás gyermekcsoportok megszervezése a MIPE keretében, az ország számos területén, a legnagyobb számban jelentek meg egyéb segítő beavatkozásokhoz képest. A pályázat lehetőségei és a MIPE által elvégzett munka ennek kis részletét engedte dokumentálni. Úttörő munkának számít még akkor is, ha a célnak, az összetett jelenségnek csak töredéke adható át, a kezdeti „gyermekbetegségekkel”. Ezekkel együtt ajánlom minden szakember, határterületi szakember és egyéb érdeklődő számára a hatásvizsgálat tanulmányait azzal, hogy ki-ki keresse meg azt, amit saját szemléletéhez, gyakorlatához haszonnal integrálni tud.

dr. Bugán Antal
szakmai konzulens